

פרטי כל מט. 12/1

מישיבת ועדת החינוך שהתקיימה ביום ג'
ה' אדר ב' תש"א (13.3.51) בשעה 11.16.

חברי הועדה:

נכוחים:

- ש. פרסיץ - היו"ר
- א. אלמליח
- א. הכרמלי
- ד. כגן
- ד. נצר
- א. רוזאל-נאור

סוזסנים:

סר מילהאוזר - בא-כח משרד הסעד.

חסרים:

- פ. אילנית
- ע. אסף
- י. גורי
- ב. צ. דינבורג
- א. ד. לואנשטיין
- י. סמילנסקי
- ד. צ. פנקס

סדר-היום:

סקירה על הנועד העזוב והעברין - סר מילהאוזר,
מטעם משרד הסעד.

היו"ר ש. פרסיץ:

שותחה את הישיבה.

לפי שעה לא נוכל להחליף דברים על הרצאתו של ד"ר בן-יהודה, כי הוא עדיין לא יוכל לבוא אלינו. הוא יוצא ביום א' להבראה.

כן לא נוכל לדבר עתה על הארנונה בקרב הערבים טבלי שיהיה נוכח אתנו בא-כח משרד החינוך. אך עלינו לקבוע עתה עמדה בעניני התקציב והצעדים שאנו חפצים לאחוז בהם, כדי להבטיח את השפעתנו על התקציב. אנו נוכל לקבוע עמדה שאחד מהצעדים שאנו רוצים לאחוז בהם הוא להזמין את שר החינוך ולדבר אתו על כך. אבל אנו חייבים לקבוע עמדה בענין זה. עתה נשמע את ההרצאה על הנוער העזוב העבריין.

מר טילהאוזר:

אני רוצה להקדים ולומר שאני מנהל שירות הטבחן בפועל, מאחר שד"ר גולן נמצא בחוץ-לארץ במסגרת הסטיסנדריות לאו"ם. הוא יחקור את בעיות הטיפול בילדים עבריינים, וכיצד סודר הדבר בארצות אחרות. אני נמצא בתפקיד זה כששה חדשים, ובודאי, יהיו אי-אלו דברים שלא אוכל לענות עליהם. אני מתקשה בטקצת כיצד להגיש את הדבר בפניכם.

אני מניח כי כמה מהיסודות ידועים לכם, אולם, ייתכן שאביא דברים מיותרים, ואבקשם לחער לי על כך. האם אתם מעוניינים בעבודות הסטוריות?

היו"ר ש. פרסיץ:

אנו מעוניינים בכל פרט ופרט, ואל תחשו להרבות בעניינים האלה.

מר טילהאוזר:

שירות הטבחן מטפל בילדים עבריינים ועזובים יהודים וערבים כאחד, טיפול בנוער זה כפי שהיה בזמן התורכים, לא ידוע לי. אני רק יודע שהצעד הראשון בשטח זה, טאז כיבוש הארץ על-ידי האנגלים נעשה בשנת 1915 עם הקמתו של מוסד מיוחד לעבריינים צעירים הנקרא "מעון הצעירים". שם נמצאים יהודים וערבים יחד, זהו הדבר היחיד שנעשה. ילדים, שכנראה לא היתה דרך אחרת בשבילם, והיו צריכים להרחיקם מבתם, נשלחו לשם.

מבגון שירות הטבחן הוקם בשנת 1932. אולם לא בצורה מסלכתית, כלומר באותו זמן מעטירו השייחתיים הסוציאליים הכלליים לרשות בתי-המשפט עובדים סוציאליים. בכל מקום, ומתפקידים היה לעזור לבית-המשפט להכיר את הרקע של אותו הילד שביצע את העבירה והוא לפני בית-המשפט. נוסף לכך, מתפקידם היה לעזור לילדים לטצוא את דרכם לאחר פסק-הדין. באותה טעה לא היה קיים בית-משפט מיוחד לנוער זה. כן לא היה חוק מיוחד המסדיר את עניני הילדים העבריינים. בצורה מסלכתית הוקם הדבר הזה בשנת 1937, בעקבות פקודה מיוחדת של החוק, הנקרא פקודת העבריינים הצעירים, שבאותה טעה נפנס לתוקפו. זהו החוק הראשון במסגרת המשפט העוסק בעייית ילדים עבריינים. באותה שנה טינו פקיד טבחן בכל עיר, אחר בירושלים אחד בתל-אביב, בחיפה עדיין לא טינו פקיד טבחן. כן טינו פקיד טבחן לערבים. מנהל השירות היה אנגלי. השירות הוקם עוד בתקופת המנדט, ובטיוס המנדט היו שנים עשר קציני טבחן יהודים שהיו מרוכזים רק בערים: 6 בתל-אביב, 2 בחיפה, ו-4 בירושלים. לא אוכל להגיד לכם את המספר הטדוייק של קציני הטבחן הערבים, בכל אופן היה מספרם גדול יותר ממספר העובדים היהודים בטרות זה. פקיד טבחן הערביים עבדו גם בשטחים הכפריים, למשל, בעזה ישב קצין טבחן אחד, ובשכם ישב אחד.

פר סילהאוזר:

מבחינה מספרית אפשר להגיד, כי במסך השנתיים של קיום הסדינה גדל מספר קציני המבחן מ-12 ל-27, כלומר כיום יש לנו 27 קציני מבחן. בהצעת התקציב לשנה הבאה דרשנו עוד 8 אנשים נוספים, ואחר כך עוד אסביר תוספת זו, כי למעשה זהו המינימום הדרוש לנו כיום. זאת אומרת שאנו נגיע ל-35 איש - זה כרגע המינימום הדרוש. מבין 27 אנשים אלה, אחד הוא מנהל השרות, ולמעשה הוא איננו מספל באופן ישר בילדים. בשנה שעברה טונה קצין מבחן למיעוטים, גם לערבים ובנייה שהיה צורך-גם למיעוטים אחרים, כמו לארמנים. היחס בין מספר העובדים ומספר הילדים שהובאו למספט, אינה סתאימה כלל וכלל לפרופורציה זו במקטור היהודי, כי בכל זאת יש לנו עובדות מסוימות בקטר לכך. לדעתי, הצדיקו עובדות אלו את הדבר, מאחר שאלה היו הצעדים הראשונים בקטר לכך. אני חושב שצריך היה לקבל סקירה מקיפה על כך, כי ישנם הבדלים עצומים בקטר לאפסרונות הפימזח הסיכום הוא שהיום ישנם 27 קציני מבחן, אחד עובד בתור מנהל ואינו מספל באופן ישר בילדים, ואחד למיעוטים, כך שהיום מספלים בילדים יהודים רק 25 קצינים. הפרופורציה במקטור של המיעוטים טונה מהפרופורציה לגבי האוכלוסיה היהודית, מאחר טרק אדם אחד מספל בילדים הערביים בכל הארץ.

המוטג: ילדים עבריינים ועזובים, ואני מסתמט במוטג זה באופן פורמלי, אנו רואים ילדים עבריינים כילדים שעברו על החוק. אפשר כבר לראות בכך סימה של הערכה מיוחדת לגבי ילדים שעברו חוק, זוהי כעין תכונה אופיינית לגישתו הקבועה של הילד לחברה. אני חוזר ואומר שאנו קוראים לילדים עבריינים באופן פורמלי, ילדים שעברו על החוק ונאסמו על כך, והובאו לבית-המספט. נוסף לכך השתמטתי ליד זה במליסן ילדים עזובים, גם כאן צריך לראות במוטג זה דבר מיוחד, כי אין אנו רואים ילדים עזובים, שהם מבחינה פיזית עזובים, אין ילד שנעזב על ידי מישהו הוא עזוב בסובן שלנו. אנו מבינים במוטג "ילד עזוב", ילד שלפי התפתחותו ומצבו הנפשי כיום עומד בניגוד לחברה ומתנהג באופן אסוציאלי ביותר. ברור, כי בין שני המושגים האלה יש קירבה וגם הצטלבות, יש ילדים עבריינים, שלמעשה, הם עזובים, ישנם ילדים עבריינים שעבריינותם היא על רקע העזובה, ויש מליסן שהרקע לכך - חולבי. ישנם ילדים עזובים שאינם מבצעים עבירות. המושגים מאד מאד מוטשטים.

אני רוצה להעיר את תמונת לבכם, כי אנו רטאים למפל בילדים עוד טרם שהובאו לבית המספט באשמת עבירה. אני עומד על כך, כי אין כל הבדל בין ילד שהובא לבית-מספט, ולפי סעיף מיוחד הוא זקוק להגנה, לבין ילד שלא הובא לבית-המספט. בדרך כלל, זהו אותו סיפוס של ילד, ורק טקרה הוא טילד אחד נתפס ואחר לא. אולם, נדמה לי, כי בכוננתכם לקבל אינפורמציה פורטלית יותר.

אותם 25 קציני מבחן פועלים, למעשה, גם כיום רק בשטחים העירוניים, כלומר בתל-אביב, בפתח-תקוה, ברחובות, בירושלים, בחיפה רבתי ובטבריה. אולם, עד היום ישנם שטחים נרחבים הנמצאים ללא שרות מבחן. זאת אומרת אם ילד ביצע עבירה ברטלה או בחדרה אין שם קצין מבחן שיטפל בילדים, ויש והמטטרה נוטה לבטל תיקים, או שהמספט, ללא חוות דעת של קצין המבחן פוסק את אשר פוסק. קטה לבן להדביק את הצרכים בערים, והעומט על העבודה-גדול, על כל אחד מקציני המבחן הוא גדול מאד; אתן לבט מספרים שאוטרו על ידי אנשים טובים, ורק אז תבינו שאם רוצים לעטות את העבודה בסדר, יש סטנדרד מסויים שקצין מבחן אחד יכול למפל גבת אחד במספר מקרים מסויים. גם סטנדרד זה עוד נקוק המצב בערים מלהיות אידיאליץ. יש חלק גדול מהארץ הנתנה טטרות זה, כי אותם האנשים שנכנסו לתפקיד זה, נכנסו בראשם דרישטם, אך חלק גדול של הארץ עדיין נמצא ללא שירות מבחן.

ועדת החינוך
13.3.51

טב/אש

סר טילהאוזר: אני רוצה להעיר כמה טלים על היסוד החוקי של עבודתנו. בשנת 1937 התפרסמה פקודת העבריינים הצעירים, הפקודה דנה בעברייני הצעיר, בסובן הפורטלי, ומתווה את דרך הטיפול בילדים אלה. הטיפול מתחיל מרגע על ידי המשטרה, ועד לסתן פסק-הדין. ילד בגיל שלמטה מ-6 שנים, אינו נחשב אחראי מבחינה פלילית. אם ילד בגיל זה נתפס בגניבה, מתברר שאין כל אפשרות לפתוח תיק נגדו, ואיננו יכולים להביאו למשפט. גיל זה נקבע בארצות אחרות, יש אפילו ארצות שטם הגיל עוד יותר גבוה. כלומר ילדים עד גיל 12 - אין להביאם לבית-המשפט. יש ועוזבין ילדים כאלה לפפסם, המשטרה בהיתקלה בילדים אלה, מוותרת אמתם אלינו, כי מפאת גילם הנמוך אין להביאם למשפט, אם כי אדם טביסוק על ידי ילד קטן, יכול לדרוש נזקים. בארצות אחרות ילדים עד גיל 16, נחשבים כילדים, אצלנו נקבע הגבול לגיל 18.

ילדים אלה טובאים לבית-משפט לנוער, בפני שופט מיוחד ולפי פרוצדורה מיוחדת. כאשר ילד נעצר באשמת איזו שהיא עבירה - יש לשחררו בערבות, ורק במקרים יוצאים מן הכלל סותר להחזיקו במעצר עד למשפט. בכל ההוראות ישנה תוספת סטוייטת: "סילדים במידת האפשר, אין להחזיקם במעצר יחד עם מבוגרים, ולא באותו מקום". כל עוד אין בתי-מעצר, לפחות יש להחזיקם בנפרד. המכיל לפחות 30 ילד, לא נוכל להחזיקם במעצר. בכל זאת, המשטרה, כאשר היא נתקלת בנער מבוגר, הנתפס בפעם ה-12 או ה-20, משוט שתמיד ידע כיצד להתחמק מעיניה, אינה יודעת היכן להחזיקו. אמנם, משתדלים להחזיקו בחדר מיוחד, אבל התנאים של הילדים במקומות אלה הם הגרועים ביותר. היום שמעתי שמנסים להפוך חדר אחד בבית-הסוהר בתל-אביב, להחזקת ילדים. לא אחת פגשנו ילדים בתחנת המשטרה, אמנם בחורים בגיל 15, בתנאים כאלה שהם לומדים שם את הדברים הרעים.

לאחר שנער נאשם על ידי המשטרה, שולחת המשטרה לטרות המבחן שופט בידי הילד, ובו היא מודיעה על הפרטים הקשורים לילד: שטו, גילו, כתובת הוריו ומה הפסע שביצע. אני בקטתי בנוסף לטופס זה ישלח העתק בדואר אלינו, כי קורה וילד מנוסה בפרוצדורה זו אינו בא לטרות שלנו, ורק אחרי חודש, כאשר הילד צריך להופיע למשפט נודע לנו על כך, שמאשימים אותו בעבירה סטוייטת. עבודתנו מתחילה בתקופה שעד למשפט, מתפקידינו לחקור את מצבו של הילד מבחינה חינוכית ופסיכולוגית ובאופן הטקייף ביותר, ולדכז את כל החומר, להכין דין וחשבון מלא, ולמסור אותו לבית-המשפט. עלינו לצרף לכך את הצעתנו, מה אנו מציעים לטופס לעשות בילד זה. בהתאם לפרוצדורה פרוטלית זו, הילד בא למשפט רק לאחר תקופה סטוייטת. בתל-אביב ישנו היום בית-משפט מיוחד לנוער, עד כה נשפטו הנערים האלה באותו בית-משפט שנשפטו המבוגרים; והילדים בזמן שהובאו למשפט ראו את כל ההווי של בית המשפט ואת האשירים הכבולים. במקומות אחרים בארץ יוטב השופט אחרי הצהרים בזמן שאין כבר תנועה בבית-המשפט. זה בערך שנה שיטנו שופט מיוחד לנוער, לפני כן, שופט השלום בכל מחוז היה שופט גם את הילדים. לפני שתחילתו הוטב הטיפול בילדים, ראה צורך להאשים את הילד, היה מודיע על כך לנו, חלקו של שופט השלום, כלומר החלק המשפטי כאן, הוא קטן ביותר כי אלה הן בעיות אחרות. ישנו שופט נוער אחד הדן את כל הנערים בכל הארץ גם את היהודים וגם את הערבים, זהו דוד רייפלין. לפי טקצועו הוא עובד סוציאלי ועסק בטיפול בנוער העצוב. למעשה, באנגליה הוא קבל את הכשרתו המשפטית. במקרה זה צריך היה לבוא בדיון ודברים עם משרד המשפטים שיסכימו לטנותו כשופט, כי הוא איננו יוריסט. עליו היה להיבחן בחינה מיוחדת, הוא איננו רטאי לדון מבוגרים, הוא רטאי לדון אך ורק צעירים.

מר סילהאוזר:

שופט זה נכנס לעסקן של כל הבגרות אולם נשטפת הסכנה שהוא עלול

לעבור את תחומי פעולתו ולדרון בעבירות שרק בית המשפט רשאי לדרון בהם. על רקע זה היו לנו כמה וכמה דיונים ושיחות והגענו למיין "טורוס ויונדי" כי השופט איננו יכול לעכב משפט, משום שיש ברכה רבה בטיפולו של שירות המבחן.

הפרוצדורה בבית המשפט היא זו, שהילד

הוא והוריו מוזמנים לבית המשפט, כן מוזמן גם קצין המבחן שיווע את התאריך המשפט ואף הוא מופיע למשפט. הפרוצדורה במשפט, בעצם אינה שונה מהפרוצדורה הפלילית הרגילה. הדבר הולך צעד אחר צעד, השופט קורא את כתב האשמה ושואל את הילד אם הוא מודה באשמה. אם הילד מודה, שוב הפרוצדורה מקבילה לפרוצדורה הכללית, השופט מקבל את הודעתו, אולם יש ומתברר אחר כך שהילד נמצא תחת השפעתו של אדם מבוגר שמעתי בקשר לכך כמה עצות מהיועץ המשפטי שאמר, כי בכל מקרה רצוי לשמוע עדים. במקרה והילד איננו מודה באשמה - שומעים עדים. שמיעת העדים אף היא נעשית בהתאם לפרוצדורה הרגילה. ההישג בטוח זה הוא שאיש המשטרה אינו מופיע במדים, דבר זה מטנה את כל האווירה. השופט שואל את העדים וחוקר את הילד ואת אביו בדרכו הוא, מטש חקירת שתי וערב. לדעתי, צורת חקירה זו אינה מתאימה לנפשו של הילד, יש והילד רוצה לספר את אשר קרה לו, אך דבר זה ייתכן רק אז כאשר הפרוצדורה תהיה פחות פורמלית. לבסוף, מגיעים לאיזון שהיא מסקנה, השופט מבקש את הדין וחשבון של קצין המבחן, שנכתב על שופט מיוחד; החלק הקטן שבו מדבר בפרטים הפורמליים, והחלק הגדול יותר - על פרטי המקרה, כלומר כל הדין וחשבון מחולק לשני חלקים. לבסוף, נעשה הצעת קצין המבחן. השופט, בדרך כלל, מקבל את הצעתו, אולם יש והוא אינו מקבל את הצעתו, אזי הוא ידחה את מהלך המשפט לרגעים מספר, יצא ויסביר מדוע הוא חושב שאין לקבל את הצעתו. החוק בפקודתו משנת 1937 נותן גם אפשרות לשחרר את הילד, ואז הולך הילד הביתה, אך הוא זקוק לטיפול. ישנה אפשרות למסור את הילד להשגחה של אדם אחראי, לאחד הקרובים, או למדריך; אפשר גם למסרו להשגחת עיריית תל אביב, למחלקה הסוציאלית. ההשגחה אינה מוציאה כל מסקנות, היא רק צותנת גוספנקא רשמית שהילד נמצא תחת השגחה מסויינת מטעם בית המשפט. יש כאן אפשרות להביא את השופט לידי כך שיעיין שוב בפסק הדין, משום שהילד איננו מסלא את אשר מבקשים מטנו ואז בא לחץ נוסף.

דבר שונה הוא הפיקוח - השופט יכול

להעמיד את הילד תחת פיקוח של קצין מבחן, זה טעין שחרור על נטיון לתקופה מסויימת. השופט, כביכול, משאיר את הילד לאחריות מסויימת במסך שנה או שנתיים, אבל לא יותר משלוש שנים. תוך תקופה זו יכולים להביא את הילד בפני השופט, ואז פסק הדין הקודם מתבטל, זכאילו שהמשפט רק עתה התחיל להתחיל. זהו ההבדל בין השגחה לבין פיקוח. אם הילד בתקופת הפיקוח עובר עבירה, אין הכרח לדרון אותו על העבירה הראשונה. אם הילד נמצא בתהליך של דיפוי והילד נשאר במצבו המופרע - קצין המבחן, בתנאים מיוחדים אלה, יכול להחזיר את העניין לבית המשפט, כלומר אם הילד איננו מסלא אחרי הוראות הפיקוח, יש וצריך להזמין את הילד שיופיע למקום מסויים, ואם הילד איננו מופיע - זוהי סיבה שקצין המבחן יביאו שנית לבית המשפט. ישנם תנאים מפורטים המאפשרים להחזיר את העניין לבית המשפט. בדרך כלל, הטיפול החינוכי-רפואי הזה הוא מסונסד. יש וקצין המבחן לא הצליח להטפיע על הילד, מתוך פחדו של הילד, אזי אין כל ערך לחינוך. יש וצריך לאסור על הילד להימצא במקומות מסוכנים מסקנות חריפים. יש ומכניסים לפסק הדין תנאי, כי על הילד לגור במקום מיוחד שלא בביתו, כן יכולים להכניס תנאי שהילד יגור בטורס מסויים, כי ראינו שהטיפול מצליח כאשר מדחיקים את הילד מביתו לתקופה מסויימת. אולם, אחד התנאים החשובים הם שיתוף פעולה מצד ההורים, כי יכול להיות שהילד טוכן לקבל כל השפעה טובה, אך ההורים מפריעים לו ואז מכניס השופט

סר סילהאוזר:

"כתנאי שהורים יסתפו פעולה וישטרו על כך שאללד ילך לסעורי ערב".
החינוך לשיטתו פעולה עם ההורים הוא עיקר העבודה, ואף היא יכולה
להיעשות על ידי קצין הסכחן באופן יסיר. יש ורואים, כי לאחר גישה
חינוכית נכונה ישנה אפשרות לרכוש את הילד. אך גם כאן אינני מאמין
ביעילותו של תנאי זה. . . . ל אמ
הילד עובר על תנאי ספויש כזה אפשר להביאו חזרה בפני בית המספט,
וישנם אמצעים אחרים שבית המספט יכול להשתמש בהם ולשחרר את הילד
בערבות עצמית או ערבות של ההורים. יכולים להשיל עליך קנס, יכולים
לשלוח אותו למוסד מסלתי, ואף לשלוח אותו לבית מעצר מיוחד לצעירים,
ויכולים לתת לו מלקות.

חוק זה בוטל כבר בשנה שעברה.

א. דניאל-נואר:

סר סילהאוזר:

ישנה גם אפשרות לשלוח לבית ספר
לפושעים צעירים; אשר למלקות -
דבר זה היה קיים אך לא השתמשו בו. אמנם היו גם תקנות ביצוע
באיזה מקום מותר להלקות ובאיזו צורה, וכמה פעמים ועוד. אך אלה
הם פרטים קטנים.

אני רוצה להזכיר סעיף אחד בפקודה
שנספחו 16 ומדבר בילד הזקוק להשגחה, הכוונה לילד עד גיל 16, כי זה
הגבול הנהג בארצות אחרות, אצלנו נקבע הגבול לגיל 18. כאן ההגבלה
היא למעלה. התנאים שבהם אפשר להביא ילד לבית המספט הם מאד מוגבלים,
ואנו מסקרים רבים צריכים להשתמש בטעיף זה בהרחבה. אם נמצא ילד
פושט יד - בעיני החוק הוא זקוק להשגחה, כן הדבר לגבי מוכרי שרוכים -
הנעליים, או כל אותם מוכרי הגרעיניים, לפי נוסח סעיף 16, הם זקוקים
להשגחה. כן הדבר לגבי ילד נודד, אך אצלנו כמעט ולא קיים מושג זה,
ולכן שינינו וכתבנו: "מסתובב", הכוונה כאן לגורד מקום למקום. ילד
המסתובב ברחובות ואין לו הורים או אפוטרופסים, או אם יש לו הורים
שאינם מסוגלים להשגיח עליו, גם כאן עלינו להיות גמישים מאד, כי קורה
מקרה ויש למשפחה אחת 6 ילדים, וההורים מטודרים ומטודרים עם 6 ילדים
ועם הילד השישי הם אינם יכולים להתמודד - אף ילד כזה זקוק להשגחה.
הטעם מבחינה זו הוא די רעוע, ולפעמים קשה לדעת היכן הגבול, ואיזה
ילד מותר להביא כזקוק להשגחה, ואיזה אסור, כי ילד שהוריו אינם
מסודרים אתו, גם בהם האשם. סעיף זה נותן אפשרות בקלות רבה להוריד
את העול מהם. ייתכן וצריך למצוא נוסח כזה שיאפשר להימנע גם מפשע
זו.

כן יש מקרים הקשורים עם זנות, יש
וילדה במצאת בחברת קבועה של זונה ידועה, אפשר לחשוב מקרה זה, שהילדה
זקוקה להגנה, אם עדיין לא מלאו לה 18 שנה. נביח, שילד שחי עם אמו
והיא עצמה זונה והוא עד לכל המתרחש, אם כי ראינו שאותה אשה בתור אם -
לנאת לילדה. אך צריך היה להוציא באופן אוטומטי את הילד מידי
האם. היה מקרה אחד בחיפה שהאם התפרצה למשרד ולא רצתה לתת את ילדה.
מקרים אלה אמנם, לא שכיחים, אבל כאשר הם קורים - הם הקשים ביותר.
לפי סעיף 16 ניתנת האפשרות לקחת את הילד תחת השגחה של כל אדם אחר,
או למסור אותו למוסד, וכאן יש פירצה לסונה, כי המדובר הוא לאו דוקא
במוסד מסלתי, אלא ניתנת אפשרות לשלוח את הילד לכל מוסד.

ישנם 4 מוסדות מסלתיים: "מכורה"
שם נמצאים ילדים עד גיל 12. בתל-מונד - עד גיל 16. המוסד ל"נערה"
בעין זרד, שם נמצאות נערות מגיל 13 עד 16. המוסד "סילה" הוא בית
מעצר, הוא מוסד שאינו טגור ואינו פתוח, אך מיועד לתקופות מעצר קצרות.
לתקופת מעבר בזמן שעוד אין יודעים מה לעשות בילדים. כל המוסדות
האלה מלאים עד אפס מקום מחוץ למוסד "כפר העבודה" בתל מונד. המוסד
"סילה" הוא אינו מוסד חינוכי. המוסד "בית הנערה" כיום מיועד ל-40
נערות, ישנה תכנית להקים מוסד אחד בטידני-עלי. אך הויכוח הוא למי
יהיה מיועד מוסד זה. אנו טוענים, כי מוסד צריך להיות מועד לנוער
עם כניסתו לפיקוח, ומוכרח להימצא במוסד סגור. חסר לנו בארץ מוסד
סגור כזה, אין לנו מקום היכן להחזיק את הילדים, פרט לבית הסוהר.
שם יושבים צעירים בגיל 16, וישנה טענה שאת הצעירים יכולים להושיב
יחד עם הטבוגרים. רוצים באופן חד-פעמי להעביר את כל הצעירים

טר מילהאוזר:

לסידני-עלי. לדעתי, זהו משה, כי אין זה מתפקידו של השירות לדאוג לבחורים שהם מעל לגיל 16-18. לדעתי, יש לסלא בראשונה את המוסד בצעירים עד גיל 16. ורק אחר כך צעירים מעל גיל 16. שאם לא כן, יצא איפוא, שבחור בן 18 יטב בסידני-עלי ובחור בן 16 יטב בבית הסוהר.

המוסד "עלוטים" ליד עכו הועבר לרשות המטטלה, זה יהיה מוסד מקביל למוסדות: "כפר עבודה" ו"מכורה". עם יש טח נפלא, זהו מקום מתאים לחינוך ילדים כאלה והמרחק בין המוסד לבין עכו העיר אינו גדול, ואפשר ללכת לעכו לקולנוע.

הי"ר ש. פרסיץ:

אולי ירחיב מר מילהאוזר, את הדיבור על מוסדות אלה, ומי עומד בראשם, השיטה

והמטרה הנהוגים שם?

מר מילהאוזר:

אני מוכרח להגיד שענין המוסדות אינו טיף באופן יסיר לסמכות המחלקה שלי, ואני מוסר כאן רק את הדפטים שלי. במסדרו הטעו ישנה מחלקה מיוחדת שד"ר פירסט הוא האחראי לה, והיא מטפלת במוסדות אלה. המוסדות מתחלקים לפי המיון הפנימי ולפי הגיל. אין כל ספק שהמוסדות אינם יכולים לקלוט את כל הילדים הזקוקים לטיפול. יש ילדים עזובים הזקוקים לטיפול פסיכיאטריים, ויש ילדים פסיכופטיים, וישנם ילדים שאינם בתונים לכל חוקים, יש והמיון הוא לא רק לפי הגיל, אלא גם לפי סוג הילדים, אך לזה עוד טרם הגענו.

בראש המוסד "כפר עבודה" בתל-מונד עומד

מר לזר, זהו אדם שבא מהולנד, הוא ניהל את המוסד במשך שנים, אחר כך עזב את הארץ ועתה חזר בבגרותו למוסד. עלי לציין כי אין זה דבר קל לנהל מוסד זה. בתחילת המלחמה הייתי עם ילדים אלה, מתל מונד, בארצליה. המוסד קולט 90 ילד ובנוי מלכתחילה כמוסד חינוכי למטרה זו. זהו אחד הדברים הנדירים ביותר שמוסד ייבנה בכוונה לחנך ילדים קטי חינוך ועבריינים. הבנין בנוי בצורת ביתנים. יש שם שלושה ביתנים, ובכל ביתן יש מקום ל-30 ילדים, לכל קבוצה כזו יש מדריך וחדר אוכל מסלהם והם יחדים בפני עצמם. בצורה זו אפשר גם לעסוק בפנימי, כלומר למיין את הביתנים לפי ההתגלויות של הילדים. יש שם לימוד המלאכה, טכניקה, יש שם טח אדמה הנותן אפשרות לפלחה. בזמני עסקו בכך, וזו היתה חוויה יפה. יש שם גם מקום לדייר, אורווה, רפת ועוד; אם כי מסק חי הוא דבר מסוכן. היתה שם פרה אחת שאחר כך מתה כי קשה עם ילדים אלה לספל במסך יקר, יש בנין מיוחד המיועד לבית ספר ושם לומדים לא לפי חלוקה לכיתות, אלא לפי שכבות ודרגות ההתפתחות, מבלי להתחשב בגיל.

מה דינו של המוסד "הר-שוב"?

ג. כנו:

זהו מוסד טטעם העירייה ואינו טיף למטטלה.

מר מילהאוזר:

האם יש מוסדות אחרים?

הי"ר ש. פרסיץ:

מר מילהאוזר:

המוסד "מכורה" הוקם על ידי הסדינה, ואחרי לבטים רבים הגיע מוסד זה לאוירה חיונית טאד. לאחר תקופה קשה בהתחלה, התאקלמו הילדים במוסד וחוא חיום ברמה טובה טאד, אולי בגלל זה שהוא קטן, יש בו מקום רק לסלוטים ילד והם הקטנים. קל יותר לטפל בילדים שבאים למוסד בגיל 11 מאשר במוסד בא בחור בן 14-15 לסולט. ייתכן והביטה שם גם יותר חמה. בראש המוסד עומד ד"ר אייזמן. המוסד הוא דתי. ב"כפר עבודה" אין סומדים על הסדינה, פרט לכסדות. במוסד "מכורה" יש אוירה מסודרת, הילדים מכרכים ברכת המזון ומתפללים בטבת; ואותם הילדים הבאים מבית דתי מוצאים שם את יקוטם לכלל פנים זה גותן דבר מה מיוחד. אני לא ראיתי שם איזו שהיא צורה של כפייה דתית. המוסד "מכורה" נמצא ליד כפר חסידים. לו היה בא לשם ילד בגיל זה הזקוק למוסד אך הוא

מר סילהאוזר:

מסביבה לגמרי לא דתית, ייתכן, ולא היה מוצא את מקומו שם, כי קורה וילד אינו יכול להסתגל. למעשה, חסר מוסד כזה, מקביל, בגיל יותר מבוגר, כלומר מוסד שיש בו אוירה דתית, כי ילד דתי "בכפר עבודה" איננו יכול להקלט והוא זקוק לאוירה דתית. יש והשופט שולח ילד כזה לכפר עבודה והילד אינו יכול להקלט. זאת אומרת חסר מוסד כזה מקביל לילדים דתיים בגיל מבוגר יותר, ולהיפך חסר מוסד חופשי לילדים בגיל צעיר.

המוסד "בית הנערה" בעין-ורד זהו אחד ממסגרות הפאר של הסביבה זהו מוסד מאוד ביתי, מבחינת הבניין הוא מיועד ל-30 בנות. במוסד זה יש משהו מן הטוב והרע גם יחד. הוא נמצא בקרבת המוסד לנערים. יש וארגנו שם חגים משותפים בצורה יפה מאוד, אך היו מקרים שבחורים יותר מבוגרים באו במגע עם הבנות - דבר זה לא רצוי. אבל זה קורה, משום שהמוסדות קרובים זה לזה. הבנות לומדות תפירה, עבודת גן ומשק חי. אדם אחד בשם אלימלך עומד בראש המוסד. הוא איש המקום אדם לבני מאוד ומצא את השפה המתאימה אל הבנות. על כל פנים כל מי שנקר במוסד התרשם לטובה ממנו. הילדים גם בערב רוצים כתובת והמורה אינו יכול להיות חופשי בשעת הערב. מצבו של מורה במוסד כזה הוא באמת קשה. אין להשוות את תנאי המורה במוסד לתנאי המורה בעיר. לדעתי, צריך היה לתת תוספת למורים אלה כדי למשוך אנשים למוסדות. היו תקופות שהמורים שלא מצאו כל סידור במקום אחר, ובמוסד קבלו כלכלה ודירה - נאותו ללכת לשם. אולם עלינו למשוך לא רק אנשים כאלה, שלא מצאו כל סידור במקום אחר, אלא באלה הרוצים להתמסר לכך. בין המורים שלא מצאו סידור היו אנשים שעזבו קיבוצים וראו את זמן שותם במוסד כתקופת מעבר, משום שבעיר לא מצאו דירה. אבל לאחר שמצאו את הסידורים המתאימים לא נשארו במוסד. לדעתי, לא נעשה מספיק כדי למשוך כחות טובים לשם. אולם לפעשה, במסגרת חמרות אפשרויות לבילוי. במקרה שהמורה הוא רווק, קשה לו להשאיר בשעות הערב במוסד, ואם המורה הוא בעל משפחה, גם זו אינה בעיה קלה לגבי ילדי המורה, זה אחד המקומות החלשים, וקשה למצוא את העובדים המתאימים והמנוסים.

מוסד "מסילה" - זהו מוסד מעבר ויש המתקשים להגדירו. זהו מוסד להסתגלות ובזה ערכו רב. זהו בית מעצר שמחזיקים בו את הילד עד למשפט, משום שאי-אפשר להחזיקו בבית. נוסף לכך יש להכיר את הילד ולמסור דין-חשבון. וכן את הרושם האובייקטיבי המנוסס. אמנם, בהתאם לסעיף 16, אפשר למסור את הילד לכל מוסד או לכל משפחה בתנאי שתנאים לכך בכתב - זהו ההבדל לגבי מוסד ממטלתי. השופט יכול לשלוח את הילד למוסד מבלי לשאול את המוסד אם הוא מסכים לכך, וגם מבלי לברר מי משלם עבורו. אבל לא כן הדבר לגבי מוסדות אחרים, למשל, במוסד "הד טוב" יש לברר תחילה אם העיריה מוכנה לקבל את הילד, ומי משלם עבורו.

אשר לתקציב - לא היו לנו כל קשיים בקשר לסידור ילדים לפי סעיף 16, אלא קשה היה למצוא מקומות קליטה עבורם. המוסדות הגדולים, כמו בן-שטן - עם כל הרצון הטוב שהיה להפ לטפל בילדים, הם אינם מעוניינים לטפל בילדים הגורמים לקשיים בחינוך, ובעיקר, בילדים הבאים עם העליה. המוסדות אינם רוצים לטפל בילדים אלה ויש תמיד לדאוג להסכמים אתם. יוצא, איפוא, שעם כל סעיף 16 "היפה" שאפשר לשלוח ילדים לכל מיני מקומות - הרי כמעט שאין רוצים לקבל ילדים פרובלמטיים.

יש מוסד "טוקיה", מוסד פרטי הנמצא בפרד-חנה והוא מקציב לנו מקומות רבים. יש שם אדם אחד שהשפעתו החינוכית היא גדולה ועצם הופעתו מרפאה את הילדים. מקבלים שם במיוחד את הילדים המופרעים הזקוקים לטיפול אינדיבידואלי. המוסד של פייזר - הוא מוסד לילדים מפגרים ומקבל ילדים במידה שיש להם מקומות. ישנן מעט מאד משפחות הרוצות לטפל בילדים פרובלמטיים - דבר שהוא נפוץ מאד בחוץ-לארץ. ברור, כי שאלה זו קשורה בתנאי השיכון, נוסף לכך יש למשפחות אלה קשיים חינוכיים משלהם. כך שאינני רואה כמעט אף משפחה המסוגלת להיות אחראית לכל המטקנות של ילדים אלה. בזמנו, הבאתי לבן-שטן 8 בחורים, נאם רצון טוב לקבל אותם. ילדים אלה שהו במוסד זמן קצר, והמוסד לא יכול היה לשאת אותם יותר. היה שם בחור שבא מכרם התיטנים והיה רגיל לקלל, הם כה נבהלו מפניו ובקשו שנקח אותו, ואת יתר הבחורים.

סר מילהאוזר: ישנו מוסד על שם רכה פרידל, יש שם ילדים צעירים ומתחנכים לפנינו שנוציא טעם את הילדים הקשים. כמעט ואי-אפשר למצוא לשאלה זו פתרון בארץ, מלבד לטדר את הילדים במוסדות במידה קשה במוסדות ציבוריים ופרטיים מאשר להקים מוסדות מטטלתיים. אנו נחטוך במוסדות אלה, נפקח עליהם ונעזור להם במיון הילדים הנירוטיים. יהיו המוסדות בעלי איזה כוון שיהיו, אך יש להסדיר דבר זה.

אספור לכם כמה מספרים, אך עלי להעיר, כי כל אשר נאמר על סטטיסטיקה ולזהירות שיש לנהוג בה, דבר זה הוא נכון פי כמה וכמה לגבי השטח שלנו. מהעובדה שאנו שרות מבחן תכינו, כי המסקנה היא שהמסורה משתדלת לבטל תיקים, בשעה שאת אותו התיק בתל-אביב לא היו מבטלים. ישנם מקומות שהמסורה פעלה באותם התיקים שבמקומות אחרים היא לא פעלה בהם. ישנן משפחות ודוקא בטקסור האשכנזי, שמבכרים שלא להביא את הענין למסורה. על-כל המספרים שאני מביא יש לקחת אותם בזהירות עצומה. באנגליה קיימות ועדות המטפלות בילדים בגיל 16 - 9 בטרם שהם באים למסורה, ועל-ידי-כך מקטינים את מספר הילדים המגיעים לבית-המספט.

בשנת 1950 הגיאו למשפט, בכל הארץ, 1300 צעירים. כמובן, שרוב המקרים היו בשלושת הערים, באותם המקומות שפועל שרות המבחן. כאן אינם מופיעים המקרים שהיו ברטלה בלוד ובמקומות אחרים. אלה הם רק הצעירים והצעירות היהודיים, מהם: 660 בתל-אביב, בירושלים - 330, בחיפה - 300. מספר הצעירים שהובאו למשפט בפתח-תקוה בכללים בתוך מספר הצעירים שבתל-אביב. בדחובות יש קצין מבחן ונמצאים ברשותו 15 תיקים ו-30 תיקים בפיקוח. ישנה גישה האומרת שאנו יוצרים את העבריינים, כי הם אמנם נמצאים כל הזמן, אך אנו מעלים אותם. אולם, בדור, כי במידה שיכנסו קציני מבחן למקומות יותר רבים - יגדל מספר העבריינים. בין המיעוטים היו כ-300 מקרים בכל הארץ. קצין המבחן הממונה על המיעוטים ספר לי, כי כאשר הגערים מהכפרים הערבים עוברים בשרה זר - זהו כבר נושא למשפט. לכן, גם את המספר 300 צריך לקחת בזהירות רבה. אנו דרשנו עוד קצין מבחן אחד למיעוטים, מפני שקצין מבחן אחד אינו יכול לבצע את כל הפיקוח, האקירה והעבודה הפדגוגית. עד כה חסר מוסד למיעוטים. יש בקרב מיעוטים אלה מספר די גדול של נערים שחרבו מהמסגרת ואין לאן להכניס אותם. יש וביית-המשפט דן ילד ל-5 שנים, וכאשר התביעה באה בפני בית-הדין העליון, הוא קובע, שכאשר יהיה מוסד לנערים עבריינים בקרב המיעוטים צריך יהיה להכניסו לשם. רוצים לקחת למסרה זו את בית-אספר לפושעים צעירים בעכו. מוסד זה נמצא כרגע בידי הצבא, ואנו עושים את כל האמצעים כדי לקבלו, אלא שהצבא צריך לתת את הסכמתו לכך. בקשתו את המושל הצבאי שיעזור לנו בכך. שאם לא כן אין אפשרות לעזור למיעוטים, בזה שאיננו יודעים לאיזה מקרה יש לתת תשומת לב גדולה יותר.

מספר הכנות העברייניות הוא קטן יותר, לא בגלל שאין כנות עברייניות, אלא שהן אינן נתפשות. בדרך כלל, הופכות הנערות לזונות, ואין פועלים, במידה מספיקה נגד זה. במשך 8 החדשים האחרונים נתפשו בתל-אביב 441 ילד, מהן 47 נערות. אבל שוב אני חוזר ואומר שאין להסיק מספרים אלה את המסקנות הדרושות. ילדה, גם אם במטיבות מסוימות היא נוטה מהדרך - היא נוטה להכנע יותר מהר מאשר ילד. בזמן האחרון עלה מספר המקרים, כי בהתאם לחלוקת הארץ - הרי מחוז תל-אביב כולל את כל הטביבה. יוצא, איפוא, שהיו כ-50 מקרים בכל חודש במחוז תל-אביב. סוג העגירות הן בעיקר גניבות. בחיפה יש בערך כ-40 - 30 מקרים לחודש. בירושלים - בערך 30 - 20. בטבריה - בערך 15 - 10, זה בערך כ-135 מקרים בכל המקומות האלה שיש בהם היום קצין מבחן. אני מזכיר לכם, כי באן מרוונה לנערים שבאופן פורטלי עברו על החוק. יש ומאטיטים נער שהכה שוטר. אולם, יש מקרים שלפי הסטטיסטיקה אינם מקרים רציניים, כך שאריך לקחת את המספרים האלה בזהירות. יש מספר גדול של ילדים הזקוקים לפיקוח ואיננו יודעים עליהם דבר, אם הם אינם נתפסים ואינם מובאים למקומות המיפול. אפשר לומר שקרוב ל-50% מהילדים העבריינים מעמייתים אותם לפיקוח.

טר מילהאוזר:

המלה "פקוח" עלולה להטעות. יש להתייחס אל הילד בצורה כזאת שהוא לא יפחד מההשגחה. אין לומר לילד אט בטשך שנתיים מתנהג טוב, אטלח לך. אנו שואפים לשנוי הטם הזה. בתקופת הסנדט, לא אחת התבטא הפקוח בזה שפעם בטבוע היה בא הילד ורושט את שטו, ואין זה חשוב כיצד הוא מתנהג כל הטבוע, העקר שהילד ברשט. להשגחה כזאת אין כל הטפעה חינוכית. היום אנו מתייחסים לילד באופן אחר לגמרי. אנו נטנעים מכל הטפת טוטר. אנו רואים את הילד כחולה שיש לרפא אותו, ואיננו נבהלים מפני החולה. על הילד להיות מסוחרר מכל אפקט. הצלחת הטפול תלויה בזה שהוא הולך שלב אחרי שלב.

השלב הראשון הוא, עוד לפני המשפט, בעשית

חקירה יסודית חנוכית ופטיכילוגית של המקרה. טן הנסיון למדנו שכל העבודה, עם כל הרצון הטוב ועם כל הטסירות נדונה לכשלון, אם אין לומדים מהשלב הראשון. בהתקבל החקירה קוראים לילד ומשוחחים אתו, אחר כך משוחחים עם הוריו, עם אחיו, עם דודו, עם טורו, עם נותן העבודה ועושים בקור בבית. את כל הדברים האלה עושים כדי לדעת מהו המצב האוביקטיבי, מהם תנאי הדיור, ומהם התנאים הכלליים, מקצועו של האב ועוד. היו זמנים שהסתפקו בזה שאמרו שהעבריינות באה רק מהעוני. אך, לדעתי, העוני הוא רק הרקע אבל לא הגורם. אנו מחפשים את הסבה ביחסים הטובים, מה אמיו של האב ומה אפייסה של האם, מה היחסים בין ההורים, ומה האוירה הטורדת במת, מה תפקידו של הילד בבית, אם הוא הבכור או הילד הטליטי. קורה שהילד הראשון ספונק, ואחר-כך בא הילד השני, והילד הראשון מתקנא בו. יש ועל הילד עבר זעזוע קשה, אך העוני הוא רק מסייע לכך. אנו מחפשים את כל הגורמים האטונזיונאליים שעלולים להביא והביאו את הילד לטסיה זר. לפעמים אנו מגלים שההורים נפרדים, או שהאב שיכור, או שההורים רבים ביניהם בגריכות הילדים. יש והילד בגיל צעיר נדרט. יש גם לדעת אם הילד היה רצוי להורים, לפעמים קורה וכאשר עטרו תחת החופה ידעו שהם רצו להתגרש. ואז אפשר להכין באיזו אוירה נתקבל הילד. אנו הולכים בדרכים טונות, כדי ללמוד על אופיו של הילד. יש אנשים שקבלו בטטח זה הכסרה טתאיסה. בכל מחוז עובד אתנו פטיכיאטור, בתל-אביב - ד"ר טרברג, בחיפה - ד"ר שליט וד"ר גרינטפון. יש לנו פגיטות טנועיות ואנו כודקים את המקרים הטובים, אין זאת אומרת ספותר לנו לוותר על הצד הטדעי. נעשו גם טעויות רבות, היו טקרים שאטור היה לסלוח את הילד לטוסד. זה היה בעיקר בשלב הראשון של הטיפול המנוסס. בעיקר על הקשר האישי בין קצין הטבחן לבין הילד. על קצין הטבחן לקנות את לבו של הילד וליצור יחסי איסון, ועל סמך זה טוכן הילד לטנות את חך חיינו. צריך להוציא את החשד מלבו של הילד בכל מיני מצבים, אין להטיף לו טוטר, אלא על-ידי תגובות טונות לפביא אותו לידי כך שייספר דברים טפנים יש לנו טשחקים שאגב טטוק משוחחים עם הילד ומתבוננת בטשחק יש לטצוא את נקודות התורפה, כמו למשל, אם יש לו רגשי נחיתות, אם הילד ספונק אין לפנק אותו. הטיפול הוא מקיף מאוד ואינו טתבטא רק בשיחה עם הילד. אלא באותה הסדה יש להפגש עם ההורים, לפעמים חשובה יותר הפגישה עם הורים, כי אם לא נצליח לטנות את האוירה בבית, יהיה קשה מאוד להשפיע על הילד. יש גם להזהר בשיחות עם ההורים שלא לפגוע בהם, צריך לרכוש גם אותם. יש לפעול בטקט רב, כדי לא להביא לתגובות אכזריות. כן, יש לשים לב למצב הטוציאלי, כי ילו זקוק לפעמים לטעורי עזר, לבגד, לכלי-עבודה, יש לעזור לו. יש לשים לב אם הוא קטור ללשכת העבודה של הנוער-העובד. היו לנו שיחות רבות עם הילדים, ילדים אלה אינם יכולים לטצוא עבודה, כי הם טתנגבים כפראות. אולם עלינו לקבל את עזרת הציכור, לקבל טידור טנתי-הבודה עבור ילדים אלה. כל הדברים האלה יכולים להשתלב בעבודה החינוכית שלנו. לא הפעולה הטוציאליט עצמה היא דרך הטיפול. לפעמים עושים טשהו שאינו בהתאמה לשלב החינוכי והוא עלול לקלקל את כל הטיפול בילד. על הילד לראות את האדם הטטפל בו כטשהו הדורש את טובתו, טאם לא כן יכולים לקלקל את כל החינוך.

כל הטיפול הזה הוא תחת פיקוחו של פטיכיאטור, יחד עם הטיפול אנו מקווים להגיע לצורת עבודה טתאיסה. אך לא כל האנשים טביאים אתם את המטען הדרוש. אנו טקבלים אנשים שיש להם השכלה פורטלית של טורה, של מדריך, של עובד טוציאלי, או טורה בעל

מר סילהאוזר:

איטיות בריאה שיש לו אינטואיציה חינוכית. אשר לפיקוח של פסיכיאטר -
אנו נעזר בהם במדה שנלחם לטובת אנשים לחוץ-לארץ.

היו"ר ס. פרסיץ:

אני רוצה להודות למר סילהאוזר על הרצאתו
המפורטת. נדמה לי, כי קשה לנו עדיין
לקבל תמונה ברורה. עלינו להזמין עוד את מיטתו, אולי את מנהל המחלקה
של מוסדות ילדים במשרד הסעד, כדי לסמוך על עבודתם החינוכית-סוציאלית
ביתר פרטים. על כל פנים, ודאי נקדיש זמן לסאלות נוספות.

א. אלמאליח:

האם יש בכתב או בדפוס איזה שהוא מחקר
בקשר לכל השאלות האלה, כדי לדעת מה הן
הסיבות שהביאו את הילדים לידי עבריינות האם הבית או הרחוב הם הגורמים
לכך? האם יש משהו על בעיה זו בכתב?

האם יש לכם סטטיסטיקה על הפרופורציה של
ילדים עברניים בקרב העדות השונות בארץ? זה מעניין אותי במיוחד, ובעיקר
בקרב העולים החדשים, בין התימנים, המרוקנים, והאחרים?

האם יש לכם מספר הצעירים העבריינים בין
העולים החדשים? האם כבר חדרתם למקומות אלה?

האם חושבים לאחוז באמצעים נגד כל הילדים
מוכרי סרוכי-הנעלים? האם אתם יודעים על הסיבות שהביאו אותם לידי כך?
הן יש כאלה שעוזרים להוריהם ומרוויחים כסף? האם אתם חושבים לעשות משהו
בקשר לכך?

א. רזיאל-נאור:

מתוך הנסיון שלי בעבודה למעט שלא היה מקרה,
שלא היה לנו בבית-הספר "אהבת ציון". היו
לנו שם ילדים שנתפשו בגנבה והועברו לטיפולו של קצין ומבחן, קצין זה
שוחח אתי ועם המנהל. היו לנו גם מקרים אחרים, היה מקרה שאם כזו,
כמו שדובר עליה כאן, שהיו לה שתי שנות קטנות ורצא למצוא עבורן סידור
באיזה שהוא מוסד, והאם התפרצה בצעקות וטריות ואמרה: "האם אני אמא לא
טובה שאתם שיהרגו לי את הילדות". משום כך אני שואלת מה הן התוצאות
של כל הדברים האלה. אומם הילדים שקצין המבחן טיפל בהם לצערי הרב,
לא ניכרו בהם רשמי הטיפול. שום שינוי לא הורגש. אני הייתי בכל זאת
רוצה לדעת למה מגיעים אחרי טיפול כזה? האם ישנן תוצאות? האם ישנם
מספרים על הילדים שמצבם הוטב לאחר הטיפול? האם הם נקלטים באיזו שהיא
חברה או בעבודה?

כן הייתי רוצה לשמוע על המועדונים לנוער זה.
מה עושים שם? למה הם מגיעים, ומה הן התוצאות? האם חושבים לקבל חוקים
הנוגעים לכך? ה'תי בגבעת עליה, בבית-החולים הממסלתי, ושטעתי מפרופא
סמביאים לשם בכל מוצאי-שבת כ-15 מקרי דקירות בסכין. הדקע הכללי
לכל הדברים האלה הוא... אליה אולי נכדאי לקבל חוק שיאסור על
מכירת משקאות, ולאסור על הילדים להשתלב במקומות אלה? האם תשידע
הזה חושב על איזה שהם חוקים מיוחדים שימנעו את התלשיותם הנבעים האלה.
ישנם תלמידים רבים שהם מוכרי גרעינים ועתונים, אולי יש להוציא חק
שיאסור על העסקת ילדים בכל העבודות האלה? אני חושבת שזה צריך להיות
אחד התפקידים של תירות הזה להגביל את האפשרויות האלה.

ר. כגן:

האם מחלקים את קציני המבחן כך שקצינת מבחן-
לבחורות, וקצין מבחן-לבחורים? האם ניסיתם
לבדוק, אולי היה טוב יותר להפוך את הדבר?

ר. כגן: בדבריו לא הזכירה מר מילהאוזר דבר על העברייני המבוזרין הן עדיין לא נאטרה המלה האחרונה בקשר לכך כיצד יש לתבן את הילד ההופך לעברייני מבוזר, האם יש לכם משהו בקשר לזה?

מר מילהאוזר דבר על כך שאין עדיין מסודות בטביל המיעוטים. האם לא נעשה ניסיון להכניס ילדים במסודות יהודיים כלומר שהמסוד הילודי יתפך למסוד מעורב?

מה בקשר לשיטה של ברזר? האם מוטור יכול להביא ילד למשפט? מהו היחס ביניכם לבין סטוד המטטרה? היחה לכם יזמה לחקיקת חוקים, האם נתקבלו כבר איזה שהם חוקים? מה הקשר ביניכם לבין סטוד החינוך?

היו"ר ש. פרסיץ: מה היחס ביניכם לבין סטוד החינוך בכל המוסדות, ובכל הפעולה?

ר. כגן: מר מילהאוזר דיבר כאן על פסיכיאטור, האם ישנה שיטה אחידה בין חברים שקובע סטוד החינוך, או יועץ החינוך לבין חברים הנקבעים פה?

ר. נגור: אני רוצה לחקור כמה הערות הצעה לתקליב בטטח זה, היא די גבוהה; וצריך היה לשכנע הרבה כדי לאטרה. צריך היה לעמוד ולתבוע שהתקציב יתאשר במלואו. יחד עם זה האמצעים הטטטיים, התוצאות עדיין אינן גראות, כי זהו דבר שלא ניתן להראות.

בזמן האחרון בספרות הרוסית רובד הרבה, כי בסנת 1946, אחרי הטלחמה היו טטטיים רבים ביחס לנוער עברייני, כנראה שזהו דבר לא כל כך להוציא ולטרט מהילדים דברים אלה. על כל פנים הילדים העזובים צריכים להשלח למוסדות על-ידי קצין המבחן, כס ש והנער אינו עובר עבירה, אלא הוא רק עזוב.

אשר לאותם המקרים שהילדים זרטיים לאשלח למוסדות חינוכיים - כמעט בכל המוסדות החינוכיים הרגילים טטטם ילדים קטים כאלה שהבעיה היא מאוד מאוד קשה. טטח זה עדיין לא זכה להערכה צבורית מספקת. כמחנכת, יצא לי לעבוד עם ילדים כאלה שהרקע הטטפחתי ניתן לתופעות אלו. הייתי פעמים אחדות עד של קצין המבחן, ונתתי ערבויות מסוימות כדי לשחרר ילדים, עלונו להתחקות על המטיבות שהביאו את הילד לכל המעטים האלה. היה טקרה שנער אחי נבב בטקסם עבודתו 25 ל"י כדי לקנות לו ולחבריו חולצות לטיול טעטדו לערץ. הוא קנה את החולצות ואת עודף הכסף זרק. עברתי את כל הטרה צדקה הפלילית הקטת, כי זו היחה גנבה רצינית. נערכו חיפוטטים בביתו של הילד, ובכל השכונה ופנו אף אלי כטנהלת המטוד, נערכו חיפוטטים בביתו של הילד, ובכל מקום שאפשר היה לחפס. הייתי רוצה לדעת אם נעטו שיפוטטים בחקטרה, כי אם הילד עדיין לא הפך לגנב, הרי אחרי חיפוטטים כאלה הוא יתפך לכזה.

אשר לשאלת הכנות - זו שאלה כאונה ורצנית מאוד. במקומות שונים הן אינן מתפסדות, רק בתל-אביב ישנה מחלקה מיוחדת לכך. בתל-אביב ישנם היטטים גדולים מאוד בטטח זה, יטטם אנטים בעלי טקצוע יטוטקיים בכך מתוך אהבה והתמטרות לכך. אולם, אנו ערים שבקרב הבנות וזו היטיות האלה ובעיקר עקב העליה, יש אטילו כאלה טאינט חוטטים זאת. הייתי, זהו דבר טדטיב טטוד.

ר. כגן: אני רוצה לסאול כיצד רואה מך מילהאוזר ושנית מטפט כזה באנגליה נובחיים גם פטיגי החינוך?

היו"ר ט. פרטיץ:

רציתי לטאול כמה שאלות. אני חושבת שניצטרך לבקש את סר סילהאוזר להשיב לנו על השאלות בישיבה הבאה. האם נעשה שיהיו כדאי לשנות את חוקת העבריינות, כי היא אינה מתאימה לגישתנו, ולאותם הלכטיים שאנו סתלגטיים וחייבים להתלבט בהם. רציתי לדעת האם נעשו ניסיונות כדי לחסל את צורת המספט לעבריינים. אני יכולתי להניח שבסקרה יוצא מן הכלל יש להביא את הדבר בצורה מספטית מובהקת. מנסיוני ראיתי ש"הסוק" סקבל הילד על-ידי הבאתו למספט תוצאותיו רעים ביותר. החתמת שטכיעים על הילד בצורה זו משפיעה על כל חייו. אינני יודעת אם הבאת הילד למספט זה לפונת הילד, ואם אין זה פוגע ביותר. נדמה לי, כי בענין זה אנו רוצים לחקות את הארמים מבלי שנקבע את דרכנו אנו.

אנו חייבים, בהחשב עם אותה שואה, עם קיבוץ הגלויות, עם כל הסטטוס של עמנו ומצבו האנורמלי, עלינו לקבוע חוקת לחיסול הפרוצדורה המספטית - שאלתי היא רק רטורית, אני יודעת שלא נעשה דבר בשטח זה. הייתי רוצה שבמקום הפרוצדורה המספטית - המסטרית, תבוא פעולה חינוכית.

מנסיוני, נתקלתי במה הרשונה בימי הפגזת בילד שגנב וחזר וגנב, והובא למספט, והשופט הוציא את סק-דינו לסלקות. צלצל אלי אז מכיר אחד ומסר לי על הענין הזה. באתי לבית-המספט ויעלה בידי להוציא את הילד בערבנות והעמידוהו למיקוח. הכנסתי ילד זה אלינו ל"אמנות", למסון, לא עברו שלשה חדשים והילד גנב שיעון. יש לציין כי ילד זה היה מטשפחה טובה. אמו הייתה אלמנה. אחרי גנבה שניה זו שלחו את הילד ל"אמנות". הצעתי לאם שהילד יגור בביתנו יחד עם בני ביתי. הוא היה שט שנים בביתנו וגמר בית-ספר תיכון, והיום הוא אחד ממנהלי הבנקים הידועים, אדם ישר מאוד. כלומר, רק על-ידי חינוך מבין וטוב סודר הענין ואיש לא ידע על כך והילד הבריא. לעומת זאת ישנם מקרים רבים שילדים נשלחו לתול-כרם, ולטוטד בתל-אביב - והתוצאה הייתה איומה. ועתה כאשר זכינו לכך שיט אפשרות לסנות את פני הדברים - צריך היה לשתף פעולה עם משרד החינוך, והצד החוקתי בענין זה, לא צריך היה להדחות עד עתה, שנתיים לאחר קום המדינה. אנו ניצטרך בענין זה להביע את טעמנו.

הייתי רוצה שנקבע את שיטתנו הנאה בקשר לתקציב. אני מקווה שתסכימו אתי שנפנה לשר החינוך נבקש אותו להענות להזמנתנו. שר החינוך אמר בזמנו שהוא יראה לנו ישובה ולכבוד לשתף אתנו מילה. ומיני אז לא ראינוהו. באופן סורמלי הוא יכול להאחר בזה שהוא אינו נדרש להופיע, ותמיד מופיע בא-כחו. אולם עתה בקשר לענין התקציב, אני מציעה שתסימו את כחי לבקש אותו להופיע.

ט ח ל י ט י ם

לקבל את הצעת חברת הכנסת פרטיץ,
ליפות את כחה ולהזמין את השר.

הישיבה ננעלה בשעה 15.30